

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Maitoalan tulevaisuus”

(2015/C 195/03)

Esittelijä: René Souchon (FR, PES), Auvergnen aluevaltuuston puheenjohtaja

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

I. TAUSTAA***Maitotuotteiden markkinatilanteen kehitys***

1. toteaa, että Euroopan komissio arvioi 13. kesäkuuta 2014 julkaisemassaan kertomuksessa COM(2014) 345 final, joka on laadittu maaliskuun 2014 puolivälissä käytettävissä olleiden tietojen perusteella, että maitomarkkinoiden tilanne on lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä suotuisa ja että kiintiöiden poistamisen odotetaan sujuvan hyvin. Komissio myöntää, että asioita on edelleen ratkaisematta, mutta se arvioi, että tässä vaiheessa on vielä liian aikaista mitata kiintiöiden poistumisen vaikutuksia, ja haluaa antaa uusia lainsäädäntöehdotuksia vasta vuonna 2018.
2. katsoo, että markkinoiden ja hintojen erittäin suotuisa kehitys on kääntynyt maaliskuun 2014 jälkeen päinvastaiseksi kolmesta syystä: suuri maailmanlaajuinen tuotanto, maailmanlaajuisesti hiljentynyt kysyntä ja Venäjän asettama tuontikielto. Kun otetaan huomioon tuotannon voimakas lisääntyminen Euroopassa, nämä kolme tekijää jyrkentävät maidon hinnan jo entisestään jyrkkää alamäkeä.
3. toteaa, että vuoden 2015 alkupuoliskoa koskevien ennusteiden mukaan maitotuotteiden hintojen lasku ja varastojen pienentyminen saattaa muodostua suuremmaksi kuin vuonna 2009. Erot jäsenvaltioiden välillä ja joskus jopa saman jäsenvaltion sisällä ovat huomattavia.

Maitoalan paketin säännösten soveltaminen

4. toteaa komission kertomuksesta, että sopimus pohjainen toiminta on edelleen määrältään hyvin vähäistä, mikä haittaa voimasuhteiden tasapainottamista tuottajien aseman parantamiseksi. Osuuskunnat, jotka käsittelevät Euroopassa 60 prosenttia maidosta, ovat jättäytyneet sopimusmallin ja maidontuotannon rajoittamista koskevan järjestelmän ulkopuolelle ilmoittamalla etukäteen, että ne keräävät kaiken jäsentuottajiensa tuottaman maidon. Kaikki tämä rajoittaa voimakkaasti maitoalan pakettiin sisältyvien toimenpiteiden vaikutusalaa.
5. toteaa, että tuotannon ja keruun erittäin voimakas kasvu koko Euroopan unionissa vuonna 2014 osoittaa selvästi, ettei sopimus pohjainen toiminta ole vaikuttanut – eikä vaikuta – kokonaistarjonnan hallintaan Euroopan unionissa, koska meijerit ovat nyt avoimessa kilpailussa keskenään.
6. toteaa, että kaupan pitämisen ala, maidon elintarvikeketjun viimeinen lenkki, käyttää kuluttajille myytäväksi tarkoitettua maitoa ja maitotuotteita usein houkutus tuotteina tarjoamalla niitä alhaisin hinnoin. Tämä alennus heijastuu vastakkaiseen suuntaan ketjua pitkin tuottajasektoriin, joka viime kädessä joutuu kantamaan tämän aggressiivisen markkinointipolitiikan seuraukset, mikä johtaa siihen, että monissa tapauksissa tuottajat saavat hinnan, joka ei kata niiden tuotantokustannuksia.
7. toteaa, että Venäjän tuontikiellon takia hyväksytyt maitoalan paketin ulkopuoliset erityistoimenpiteet ovat täysin riittämättömiä elokuusta 2014 lähtien aiheutuneiden tappioiden korvaamiseksi.
8. toteaa, että maitoalan paketissa mahdollistettua suojatuilla alkuperänimityksillä (SAN) varustettujen tuotteiden tarjonnan hallintaa käytetään ilmeisesti vielä hyvin vähän (kolme juustolaatua Ranskasta ja kaksi Italiasta). Komitea haluaisi saada komissiolta lisää tietoa käsiteltävänä olevista hakemuksista ja kehottaa tekemään tätä mahdollisuutta tunnetuksi jäsenvaltioissa. Lisäksi komission tulisi helpottaa pääsyä suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen järjestelmiin.

Kiintiöiden jälkeiset näkymät

Lyhyellä aikavälillä:

Vaikutukset maidontuotantoon Euroopan unionin tasolla

9. toteaa, että 24. syyskuuta 2013 järjestettyä konferenssia ”EU:n maitoala: kehitys vuoden 2015 jälkeen” varten tehty analyysi ja komission raportti vuosien 2014–2024 näkymistä osoittavat, että EU:n maidontuotannon kasvu riippuu ensisijaisesti maailmanmarkkinoista, jotka edustavat vain 7:ää prosenttia koko maailman tuotannosta mutta joilla vallitsee erittäin kova kilpailu. Maitojauheen osuus kolmen tärkeimmän viejän eli EU:n, Uuden-Seelannin ja Yhdysvaltojen toimittamista määristä on 2/3. OECD ja FAO ennakoivat, että maidon maailmanlaajuinen kysyntä kasvaa vuosittain noin 2 prosenttia vuoteen 2023. Uusia markkinoita on löydettävä ja kehitettävä jatkuvasti, EU:n maailmanmarkkinaosuutta on kasvatettava, EU:n viejien markkinoillepääsy on turvattava ja viennin kasvua on piristettävä. Tiedonsiirron, tutkimuksen, innovoinnin sekä laadun ja merkintöjen parannustoimenpiteiden edistäminen tuo lisäarvoa unionin maitotuotteille ja parantaa niiden kilpailukykyä unionin ja maailman markkinoilla.

10. toteaa, että tämän syyskuussa 2013 tehdyn analyysin mukaan tulevaisuudessa yhä enemmän Euroopan unionissa tuotettua maitoa jalostetaan suuremman lisäarvon tuotteiksi sen sijaan, että tuotettaisiin jalostamatonta bulkkitarvasta.

11. toteaa, että analyysissa tunnustetaan lisäarvon jakautuvan yhä epätasaisemmin maitotuotteiden tuotantoketjussa ja jakauman suosivan jalostajia.

12. toteaa, että on laajasti tunnustettu tosiasia, että kiintiöiden poistaminen johtaa maidontuotannon entistä voimakkaampaan keskittymiseen suurempiin laitoksiin sekä tietyille alueille Euroopan unionissa.

13. katsoo, ettei EU:lla ole käytettävissä operatiivisia välineitä maidon tuottajahintojen epävakauden vähentämiseksi.

14. toteaa myös, että suuri osa Euroopassa maitoalalle viime aikoina tehdyistä investoinneista on kohdistunut pikemminkin maitojauheen kuivauslaitteisiin kuin maidon jalostamiseen korkean lisäarvon tuotteiksi, kuten juustoiksi (50 prosenttia jauheisiin ja 20 prosenttia juustoihin ⁽¹⁾).

15. katsoo, ettei tuotannon keskittyminen suurempiin laitoksiin sinänsä takaa tehokkuutta tai tuloja, kuten Tanskan esimerkki osoittaa.

Ennakoitavissa olevat alueelliset vaikutukset ja niiden seuraukset

16. toteaa useiden tutkimusten ⁽²⁾ osoittavan, että kiintiöiden jälkeen maidontuotanto keskittyy tuottavimmille alueille, joilla on tihein maidontuotantoverkosto ja pienimmät keruukustannukset, ja supistuu tai loppuu nk. epäedullisessa asemassa olevilla tai haavoittuvilla alueilla. Komitea huomauttaa, että näillä alueilla – onpa kyse sitten syrjäisistä, vuoristo- tai syrjäisimmistä alueista – maidontuotanto taloudellisenä toimintana on vaikeasti korvattavissa ja että sillä on myös merkittävä sosiaalinen ja ympäristöön liittyvä rooli.

17. pitää valitettavana, että epäedullisessa asemassa olevien alueiden tulevasta kehityksestä maidontuotannon mahdollisesti asteittain päättyessä on tehty häviävän vähän nimenomaisia selvityksiä ja että komission vuonna 2014 esittämässä kertomuksessa tyydytään vain toteamaan seuraavasti: ”Vielä on liian varhaista nähdä, onko maitoalan paketti vaikuttanut merkittävästi maitoalaan epäsuotuisilla alueilla.”

18. pitää valitettavana eritoten sitä, että erityiset selvitykset puuttuvat alueista, missä maidontuotannolla on ratkaiseva merkitys työpaikkojen luomisen ja säilyttämisen kannalta ja missä sillä on myös strateginen vipuvaikutus muihin talouden aloihin, kuten matkailuun. Näitä alueita ei juuri oteta huomioon pohdittaessa maatalojen ja paikallisten työpaikkojen määrää eikä ikinä sen osalta, millainen osuus niillä on julkisten hyödykkeiden tuottamisessa (vesien ja maisemien laatu, biologinen monimuotoisuus, tuotteiden laatu, ekomatkailu ja alueelliset markkinat jne.) tai miten ne edistävät talouden muita aloja.

19. toteaa, että komission ja asiantuntijoiden viimeisimpien tutkimusten mukaan maidontuotannosta luopuminen tulee kiihtymään kaikissa Euroopan unionin itäisissä maissa (Puolaa lukuun ottamatta), joissa lypsykarjan pito on usein tärkein maataloustoiminnan muoto. Tämä heikentää maaseutualueiden kykyä ehkäistä väestön siirtymistä muualle.

20. pitää myös kiireellisenä selvittää, miten monta työpaikkaa nk. välialueilta, joilla harjoitetaan sekä viljelyä että karjataloutta, kaiken kaikkiaan katoaa, jos siellä luovutaan maidontuotannosta ja siirrytään viljan viljelyyn.

⁽¹⁾ Komission raportti Prospects for EU agricultural markets 2014–2024.

⁽²⁾ Smooth Phasing-out of the Milk Quotas in the European Union, Progress Consulting- ja Living prospects -konsulttitoimistojen alueiden komitealle laatima tutkimus, marraskuu 2014.

21. korostaa, että olemassa olevat turvaverkkoina käytetyt toimenpiteet, kuten julkiset interventiot ja yksityisen varastoinnin tuki, eivät ole käyttökelpoisia välineitä maitoalan jatkuvan epävakauden tai kriisin – jota etenkin Baltian maihin ja Suomeen vaikuttava Venäjän tuontikielto entisestään pahentaa – ratkaisemiseksi.

Keskipitkällä aikavälillä:

22. toteaa, että Euroopan komission viimeisimpien ennusteiden mukaan tuotanto kasvaa kiintiöiden poistumisesta huolimatta Euroopassa vain vähän. Syynä ovat mm. eräissä jäsenvaltioissa sovellettavat yhä painavimmat ympäristörajoitteet. Tuotannon kasvu vuonna 2014 osoittaa kuitenkin maidon hyvän hintakehityksen ja hyvän rehuvuoden johtaneen huomattavaan ja täysin odottamattomaan maidon ylijäämään.

23. toteaa komission tavoin, että maidon hinnan voidaan olettaa olevan vuosina 2016–2024 noin 350 euroa tonnilta. Hinnan odotetaan vaihtelevan kahdeksana vuotena kymmenestä välillä 300–400 euroa tonnilta ja kahtena vuotena kymmenestä vielä enemmän.

24. katsoo, että tällainen epävakaas sekä valtavat häiriöt ja epävarmuus, jotka tästä aiheutuvat maito- ja maitotuotealalle EU:n alueella, eivät suosi suuria karjatalousinvestointeja eivätkä uusien tuottajien tuloa alalle ja kohdistuvat erityisesti vuoristo- tai syrjäisimpien alueiden kaltaisiin alueisiin, joilla rajoitteet ovat merkittävämpiä ja mittakaavaedut pienempiä.

25. huomauttaa lisäksi, että Euroopan unionissa toimivat yritykset joutuvat kilpailemaan maailman muiden vientimaiden kanssa, joita on vähän mutta joilla on vaikutusvaltaa (Uusi-Seelanti, Yhdysvallat, Australia). Nämä maat ovat toimineet jo kauan Aasian markkinoilla, ja niillä on ratkaiseva merkitys maitotuotteiden maailmanmarkkinahintojen kannalta.

26. katsoo, ettei pidä sekoittaa toisiinsa maailmanmarkkinoiden kasvua ja maailmanlaajuisen kysynnän kasvua. Maailmanlaajuinen kysyntä on keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä varsin säännöllistä, kun taas maailmanmarkkinoiden kehitys on epävarmempaa. Maailmanmarkkinat koskevat vain 7:ää prosenttia tuotannosta ja eräiden maiden ylijäämää.

27. ei pidä hyväksyttävänä, että maidon tuottajahinta Euroopassa on niin tiiviisti sidoksissa maailmanmarkkinahintoihin, kun Euroopan unionin tuotannosta 90 prosenttia käytetään Euroopan markkinoilla.

Parhailtaan neuvoteltavista kauppasopimuksista Euroopan maitoalalle aiheutuvat riskit ja mahdollisuudet

28. katsoo, että parhailtaan neuvoteltavat erilaiset vapaakauppasopimukset ja alueelliset kauppasopimukset tulevat vaikuttamaan maitotuotteiden kysyntään ja vientimahdollisuuksiin.

29. toteaa, että suurin kyseisistä sopimuksista koituvaa riski Euroopan maidontuotannolle ja kuluttajille on laatu- ja elintarviketurvavaatimusten heikkeneminen eurooppalaisten kannalta sekä tuottajien vaatima suojausten alkuperänimitysten tunnustamatta jättäminen.

30. katsoo myös, että Yhdysvaltojen kanssa parhailtaan neuvoteltava sopimus, jolla pyritään EU:n neuvottelumandaatin mukaisesti yhdenmukaistamaan tulleja ja alentamaan niitä merkittävästi, tuo maitoalalle paitsi mahdollisuuksia myös riskejä etenkin maitotuotteista kannettavien tullien vuoksi. Ne ovat useimmiten paljon suurempia Euroopassa, kun taas Yhdysvallat on lisännyt maidontuottajille annettavaa tukea vuosia 2014–2018 koskevalla maatalouslailla.

31. toteaa, että Euroopan unioni on solmimassa Länsi-Afrikan kanssa talouskumppanuussopimuksen, jonka tavoitteena on poistaa tullimaksut kyseisen alueen maiden kanssa käytävässä kaupassa vähintään 75 prosentilta EU:n vientiä. Poisto koskee mm. maitojauhetta. Kasvava vienti Euroopan unionista nakertaa kuitenkin pohjaa lypsykarjatalouden ja pienmeijeritoiminnan kehittämislähtöisessä kyseisissä maissa ja kiihdyttää maaseudun väestön muuttoa kaupunkeihin ja Eurooppaan.

II. POLIITTISET EHDOTUKSET JA SUOSITUKSET

EU:n tasolla käytettävissä olevien välineiden täysimääräinen hyödyntäminen

Turvaverkon vahvistaminen

32. toteaa, että maitoalalla on uudessa YMP:ssä (2014–2020) suojanaan turvaverkko sekä sääntelykehys, jonka avulla komissio voi reagoida poikkeuksellisiin tilanteisiin.

33. pitää nykyistä turvaverkkoa (217 euroa/tonni) liian heikkona, jotta siitä olisi suojaa maidon hinnan romahtaessa.

34. ehdottaa, että komissio varmistaa, että interventiohinnat vastaavat paremmin tuotantokustannuksia ja mukautuvat paremmin markkinoiden muutoksiin. Nykyistä interventiohintaa, jota ei ole muutettu vuoden 2008 jälkeen, on tarkistettava tuotanto- ja tuotantopanoskustannusten kasvun takia, ja sitä olisi tarkistettava säännöllisin väliajoin.

Maitoalan paketin sisältämien välineiden parantaminen

35. toteaa, että maissa, joissa maidon toimitusta koskevista sopimuksista päätettiin tehdä pakollisia, ei ole kyetty saavuttamaan tuottajaorganisaatioiden avulla niitä tavoitteita, joiden vuoksi kyseiset organisaatiot perustettiin, sillä jalostajat solmivat edelleen sopimuksia suoraan tuottajien kanssa ja edellyttävät niiltä sitoutumista hyvin lyhyisiin sopimuksiin ilman takeita maidon hinnasta. Komitea kehottaakin suosimaan tuottajien ja meijereiden välisten suorien sopimusten sijasta Quebecissä sovellettavan ja toimivan järjestelmän mallin mukaisesti sellaisten alue- ja paikallislähtöisten tuottajaorganisaatioiden perustamista, jotka eivät ole riippuvaisia yhdestä ainoasta meijeristä ja joilla on huomattavasti suurempi neuvotteluvoima.

36. pitää oleellisen tärkeänä vahvistaa tuottajaorganisaatioiden asemaa, jotta niillä olisi selkeä taloudellinen rooli hintojen ohjauksessa ja tarjonnan hallinnassa.

37. ehdottaa, että sopimusmallia tehostettaisiin laajentamalla järjestely koskemaan koko tuotantoketjua ja sisällyttämällä siihen mm. suuret kauppaketit.

38. ehdottaa, että tuottajia kannustetaan osallistumaan ja liittymään organisaatioihin, joilla on valmiudet maidon jalostukseen ja tuotantoketjun lenkkien lukumäärän vähentämiseen.

39. ehdottaa, että edistetään maitotuotteiden kotimaista kulutusta EU:ssa ja otetaan käyttöön säännöt sellaisista merkinnöistä, joissa esitetään täydelliset tiedot alkuperästä, tuotantomenetelmästä, käytetyistä teollisista prosesseista jne.

40. ehdottaa, että kaupan pitämisen alalla kielletään soveltamasta käytäntöjä, jotka johtavat maidon ja maitotuotteiden banaalistamiseen, jotta niitä ei käytettäisi houkutus tuotteina alan markkinointipolitiikassa.

41. ehdottaa, että Euroopan maitomarkkinoiden seurantakeskuksen (*European Milk Market Observatory*) toimintaa kehitetään ja että seurantakeskukselle osoitetaan tarvittavat resurssit, jotta se voi alkaa toimia aitona ohjauksen eikä pelkästään jälkikäteisseurannan välineenä. Tätä tarkoitusta varten seurantakeskuksessa tulisi ottaa kehkeytyvien markkina-riisien varalta käyttöön tehokas ennakkovaroitusjärjestelmä. Tämän olennaisena edellytyksenä on, että seurantakeskus tuottaa kuukausittain eriteltyä tietoa jäsenvaltioita pienempien yksiköiden tasolta, jotta voidaan ottaa huomioon Euroopan eri alueiden erilaiset tilanteet. Komission on ilmoitettava ennakkovaroituksista jäsenvaltioille ja asianomaisille sidosryhmille ja ryhdyttävä välittömästi kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin.

Ensimmäisen pilarin toimenpiteiden hyödyntäminen

42. muistuttaa, että jäsenvaltiot voivat päättää tarjota maidontuottajille ensimmäisen pilarin kansallisista määrärahoistaan vapaaehtoista tuotantosidonnaista tukea tiettyyn rajaan asti ja käyttää enintään 5 prosenttia määrärahoistaan luonnonolosuhteista johtuvista rajoitteista kärsiville alueille osoitettavaan tukeen. EU:n syrjäisimpiä alueita varten toteutetuilla POSEI-ohjelman (syrjäisestä sijainnista ja saaristoasemasta johtuvia erityisiä valinnaisia toimenpiteitä koskeva ohjelma) järjestelyillä pyritään ottamaan huomioon näihin alueisiin kohdistuvat maantieteelliset ja taloudelliset haitat, mutta niillä ei ole tarkoitus vastata maitomarkkinoiden sääntelyn purkamisesta aiheutuviin kriiseihin.

43. pitää välttämättömänä, että kun tunnustetaan tuotannosta ja jalostuksesta aiheutuvat lisäkustannukset syrjäisimmillä alueilla, POSEI-ohjelmalle osoitetaan täydentävää tukea. Tällä tuella voidaan korvata maidontuottajille markkinoiden sääntelyn purkamisesta aiheutuvat vaikutukset ja turvata heidän kilpailukykyänsä säilyminen suhteessa tuottajiin muualla EU:ssa.

44. pelkää kuitenkin, että Euroopan unionin karjankasvattajien saaman tuen luonne ja määrä vaihtelevat suuresti, koska jokainen maa voi tehdä omat valintansa, ja että uudelleenjako jää useissa tapauksissa liian heikoksi tuotantokustannusten eroihin nähden.

Toisen pilarin toimenpiteiden hyödyntäminen

45. toteaa, että jäsenvaltiot voivat käsitellä maitoalan erityistarpeita strategisen lähestymistavan avulla laatimalla räätälöityjä temaattisia alaohjelmia, joilla pyritään esimerkiksi rajoittamaan maidontuotannon uudelleenjärjestelyä.

46. toteaa, että alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia rajoitteita tai muita erityisiä rajoitteita, myönnettävään tukeen sisältyy maksuja, joilla korvataan menetettyjä tuloja ja tuotannon lisäkustannuksia.

47. katsoo, että tätä on sovellettava myös maidontuottajiin, joiden tilat sijaitsevat luonnonhaitta-alueilla. Kyseiset maksut ovat erityisen tärkeitä viljelymaan käyttämättä jättämisen ja maaseudun väestökadon ehkäisemisessä.

48. toteaa kuitenkin, että maaseudun kehittämissä käytettävissä olevat budjettimäärärahat ovat vähentyneet huomattavasti Euroopan unionin tasolla, mikä saattaa viivästyttää tilojen uudenaikaistamista ja estää tiloja täyttämästä ympäristönsuojeluvaatimuksia.

49. kannustaa tulevaisuuden turvaamiseksi tekemään kestäväpohjaisia maatilojen investointeja ja maataloustoiminnan laajennuksia maitotuotoksen lisäämiseksi ja tilojen tehostamiseksi esimerkiksi parempien lypsyvälineiden, rotujen jalostamisen ja tieto- ja viestintäjärjestelmien avulla sekä työpaikkojen turvallisuuden parantamiseksi. Komitea kannattaakin Euroopan komission ja EIP:n lisätoimenpiteitä investointien ja likviditeetin lisäämiseksi tällä alalla.

50. pelkää, että toisen pilarin toimenpiteisiin sovellettava yhteisrahoitusvelvoite johtaa suuriin tuottajien välisiin eroihin, koska jäsenvaltioiden budjettivarat ovat erilaiset.

51. katsoo, että ilmastonmuutos- ja elintarviketurvakysymyksiin tulee vastata johdonmukaisella EU-politiikalla, ja suosittaa, että tuetaan hiilidioksiditehokkuudeltaan parhaita ja ympäristön kannalta kestäväpohjaisimpia maidontuotantojärjestelmiä.

52. suosittaa maidontuotantotukien kehittämistä epäedullisissa asemassa olevilla alueilla pitkän aikavälin strategisen lähestymistavan mukaisesti ja lainsäädäntökehyksen vahvistamista.

Muut toimenpiteet

53. ehdottaa, että tukijärjestelmää hedelmien, vihannesten, banaanien ja maidon toimittamiseksi oppilaitoksiin vahvistetaan, ja pitää valitettavana Euroopan komission työohjelmaan 2015 sisältyvää päätöstä keskeyttää lainsäädäntöehdotuksen käsittely Euroopan parlamentissa ja neuvostossa, kunnes saadaan tulokset kouluhedelmä- ja koulumaito-ohjelmien uudesta arvioinnista.

54. katsoo, että koulumaito-ohjelmalla voisi olla todellista vaikutusta aluetasolla, sillä sen puitteissa alue- ja paikallisyhteisöille voitaisiin toimittaa ympäristöarvoltaan erittäin laadukkaita paikallisia tuotteita kohdennetusti ja lyhyessä toimitusketjussa. Lisäksi sen avulla voitaisiin tiivistää lasten yhteyttä maatalouteen.

55. katsoo, että alalla tehtävää tutkimustyötä olisi hyödynnettävä täysimääräisesti, jotta keskeisille kasvumarkkinoille voitaisiin kehittää innovatiivisia, laadukkaita maitotuotteita, kuten lääkkeenomaisia ravintovalmisteita ja muita ravintovalmisteita imeväisikäisten ja urheilijoiden käyttöön.

56. katsoo, että tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta on nostettava etusijalle, jotta jalostajat pystyvät paremmin vastaamaan kansainväliseen kilpailuun.

Esimerkkejä Euroopan unionin ulkopuolella käytettävissä olevista välineistä

57. toteaa, että Yhdysvalloissa muutettiin vuonna 2014 annetulla maatalouslailla maitoalan tukijärjestelyjä. Uudesta ohjelmasta, jolla suojellaan maidontuottajien voittomarginaaleja, voidaan maksaa korvausta, kun maidon hinnan ja lypsykarjan ruokintakustannusten välinen ero laskee tietyn rajan alle. Ruokintakustannukset ylittävä vähimmäismarginaali taataan julkisista varoista. On myös mahdollista valita tätä suurempia marginaaleja, jolloin kustannuksista vastaavat tuottajat. Nämä uudet järjestelyt, joilla ei ole ylärajaa suurten karjatilojen osalta, edistävät tuotannon ja viennin kasvua Yhdysvalloissa.

58. toteaa, että Kanadassa tuotannon mukauttaminen sisämarkkinoilla ja maidon hinnan indeksointi perustuvat todellisiin tuotantokustannuksiin eivätkä maailmanmarkkinahintoihin. Tämän mekanismin johdosta maidon hinta on huomattavasti vakaampi ja korkeampi kuin Euroopassa. Tällainen tarjonnanhallintajärjestely perustuu siihen, että kunkin provinssin tuottajat ovat järjestäytyneet yhden yhteisen markkinointikeskuksen alaisuuteen.

59. ehdottaa, että Euroopan komissio pohtii näiden mallien pohjalta uudelleen tukimuotoja ja maidontuottajaorganisaatioiden järjestäytymistä suurtuotantoalueittain.

Euroopan tasolla tehdyt ehdotukset

60. toteaa, että Euroopan parlamentin maatalousvaliokunta hyväksyi 23. ja 24. tammikuuta 2013 pitämässään kokouksessa Dantinin mietintöön (yhteinen markkinajärjestely) kompromissitarkistuksen, joka koski järjestelyä, jonka puitteissa olisi voitu vakavissa kriisitilanteissa myöntää tukea tuotantaan vapaaehtoisesti vähentäville tuottajille.

61. ehdottaa, että perustetaan maitoalan toimijoiden eurooppalainen seurantakeskus analysoimaan tietoja kyseisistä toimijoista.

62. toteaa, että Euroopan maitoneuvoston ehdottama markkinoiden vastuullisuutta korostava ohjelma, jota on tarkoitus soveltaa, jos maitomarkkinoiden tasapaino on vaarassa, on joustava ja huokea ehdotus, jonka toteuttamiskelpoisuutta ja tehokkuutta tulisi tutkia ottaen testivuodeksi vuosi 2014.

63. koska vapaaehtoiset käytännesäännöt eivät toimi, kehottaa Euroopan komissiota esittämään ehdotuksia, joilla varmistetaan, että kaikkia elintarvikeketjuun – myös nestemäisen maidon ja maitotuotteiden toimitusketjuun – osallistuvia tahoja kohdellaan oikeudenmukaisesti, ja rajoitetaan kilpailunvastaisia käytäntöjä, jotka eivät auta ylläpitämään kestäväpohjaisia toimitusketjuja.

64. pohtii erityisesti yhteisen markkinajärjestelyn, etenkin 219, 221 ja 222 artiklan, tarjoamia mahdollisuuksia toteuttaa tämäntyyppinen ehdotus.

Päätelmät

65. toteaa, että maidontuotanto on monilla alueilla ja monissa jäsenvaltioissa alueellisen talouden ja maatalouden lisäarvon keskeinen tukipylväs. Kunkin EU:n alueen ja maan omiin tuhatvuotisiin perinteisiin pohjautuva maidon jalostaminen mitä moninaisimmiksi juustolajeiksi vaikuttaa merkittävällä tavalla alueiden identiteettiin ja Euroopan maatalouselintarviketeollisuuden myönteiseen kuvaan maailmalla. Lisäksi juustoala edistää maaseutualueiden työpaikkojen säilymistä, takaa maisemansuojelun ja rajoittaa kaupungistumiseen liittyviä maatalousmaan menetyksiä.

66. kehottaa EU:n toimielimiä kehittämään viipymättä uusia joustavia ja tehokkaita välineitä maitomarkkinoiden ja samalla maidontuottajien tulojen vakauttamiseksi kriisi-aikoina. Tulee esimerkiksi tehostaa riskinhallintatoimia ja kiinnittää erityistä huomiota tulojen vakauttamiseen, markkinahintojen vaihtelun ehkäisemiseen ja maidon hinnan varmistamiseen. Elintarviketurvan varmistaminen edellyttää yksinkertaistamista sekä byrokratian ja ”pykäläviidakon” karsimista.

67. suosittaa, että EU:n toimielimet ja elimet kannustavat investoimaan vientiä palveleviin logistiikkajärjestelmiin, tukevat ammattilaisten kouluttamista ja edistävät kohdennettuja markkinointitoimia kehittyvillä markkinoilla, jotta voidaan edistää virallisin laatumerkinnöin (SMM, SAN jne.) varustettujen eurooppalaisten maitotuotteiden vientiä unionin ulkopuolisiin maihin.

68. suositaa EU:n toimielimille, että kansainvälisten sopimusten yhteydessä vahvistetaan eurooppalaisten SAN- ja SMM-tuotteiden suojaa, jotta voidaan myös torjua eurooppalaisten tuotteiden väärennöksiä ja jäljennöksiä.
69. kehottaa maitoa tuottavien vuoristoalueiden ja 62. leveyspiirin pohjoispuolisten alueiden osalta saattamaan luonnonhaittakorvaukset lähemmäksi toisiaan, palauttamaan maidon keruuseen suunnatun tuen (yhteisrahoitusosuus yhteisen maatalouspolitiikan määrärahoista) ja tukemaan maitotuotteiden ”vuoristoalkuperää” koskevan maininnan tunnetuksi tekemistä ja kehittämistä, mikäli asianomaisten alueiden rehuomavaraisuus on riittävän hyvä.
70. kehottaa laatimaan kattavan suunnitelman maaseudun kehittämiseksi Baltian maissa, Bulgariassa, Romaniassa, Sloveniassa ja suuressa osassa Puolaa ja Kreikkaa. Näissä maissa karjojen koot ovat pieniä ja maitoa tuotetaan vielä useimmilla tiloilla, mutta niiden tulevaisuus näyttää huonolta kiintiöiden poistamisen jälkeen. Nämä tilat muodostavat kuitenkin nykyisen maaseutusatuksen perustan.

Bryssel 16. huhtikuuta 2015

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*
Markku MARKKULA
